

VĚSTNÍK

HLAVNÍHO MĚSTA OPAVY

OBSAH: Vidím vlát prapory na věžích bílého města • Budujeme Opavu • Dvouletý plán města Opavy • Poválečné rozpočty města Opavy • Příděly konfiskátů do vlastnictví • Matice Opavská • SND • K přejmenování ulic • Vyhlášky • Oběžníky • Nařízení a jiné

Ř Í J E N • Č Í S L O 1 • R O Č N Í K I. • K č s 5.-

VĚSTNÍK NÁR. VÝBORU HLAVNÍHO MĚSTA OPAVY

Vladimír Mařádek,
předseda NV hlavního města Opavy:

Vidím vlát prapory na věžích bílého města . . .

Ještě nikdy nebyla věštecká slova národního umělce Petra Bezruče blíže uskutečnění než dnes, kdy náš národ po projití očistnou revolucí národní a sociální startuje k velikým a slavným zítřkům. Dějinný zápas staletí byl vítězně dobojován a naší generaci se dostalo cti zúrodnit bašty cizáctví v pevnou a nedělitelnou součást naší drahé vlasti.

Jak je vznešené a uspokojující, že dnes vlají v Opavě již jen prapory bílo-červeno-modré, třebaže tyto prapory tkví v troskách, v rumovišti a spáleništi! Právě na této zkáze rodí se nový život československý s příchutí slezské svéráznosti. Chlop, roba i děcko, žhnoucí srdce a nedočkavé ruce, dali se do díla obnovy, aby realizovali vizi svého barda a dostavěli pro vlající prapory bílé věže . . .

Jsme povinni vůči svému národu postavit krásnou Opavu — metropoli Slezska. Dáváme všechny své síly morální i hmotné pro tento veliký úkol. Je pro nás štěstím žít v ovzduší tvůrčí snahy a spontánního pracovního nadšení a tvořit nové hodnoty češství, jež na věky zůstanou památkou na generaci, která definitivně dovršila naše staleté zápasy o navrácení pohraničí slovanskému živlu.

Naše úkoly rekonstrukční nesnesou srovnání s jinými válkou znamenányi městy. Jsou hrůzné ve své mnohosti a rozsáhlosti. Opava si svými oběťmi za ostravsko-karvinský revír vysloužila pojmenování „Mrtvé město“, neboť bylo obecným přesvědčením, že toto město nikdy nepovstane, nevzroste a nevzkříší se ke staré slávě prvního, největšího a hlavního města ve Slezsku. A přece.

Vlastenecká obětavost obyvatelstva a přirozené momenty hospodářské způsobilosti, že Opava z 56 obyvatel, kteří přečkali nevyhlášené hrůzy leteckých i pouličních bojů, vzrostla na třicetitisícové město. S klidem možno říci, že je to teprve první etapa. Bourají se trosky, odvázejí se ssutiny, město se čistí, technické tvoří předpoklady pro novostavby, hospodářští činitelé hledají úhradu — všichni lidé dobré vůle pomáhají v tvůrčím úsilí.

Nesporně byl u nás vykonán veliký kus práce. Škoda, že se o tom tak málo ví. Neměli jsme zatím tolik volných chvil a příležitostí, abychom své dílo předkládali širší veřejnosti k posouzení.

Náš „Věstník“ nám bude nápomocen, neboť jeho posláním je výchova k spoluúčasti na výstavbě a správě města. Bude informovat a přibližovat problémy města a okolí nejen našemu městskému obyvatelstvu, ale také ostatním krajům v republice. Jsme přesvědčeni, že v soutěži budovatelů naší vlasti nejen v dlouhodobém plánu vlády, ale i později v letech dalších budeme v čele myšlením i skutky všude, kde půjde o blaho lidu i velikost Československa.

Nikdo nepochybuje o tom, že začíná nové dějství lidského dramatu. S nadějí v srdci očekáváme, že to budou léta naplněná spravedlností, láskou a prací. Opava má etizádost býti majákem v tomto krásném úsilí. Chceme vykonat více než svůj díl. Podaří se nám to? S vírou v srdci a odvahou na štítě určitě!

Opava 17. října 1946.

Budujeme Opavu.

(Dvouletý plán stat. města Opavy.)

Obnovou a výstavbou města Opavy byl pověřen stav. referent MNV v Opavě s mnoha nadřízenými a podřízenými komisemi, jejichž úkolem jest udělati

z Opavy jedno z nejmodernějších měst naší republiky. Do obnovy na rok 1946 bylo zemskou komisí přijato 335 objektů, čímž se získá 1140 bytových jednotek. V seznamu pro obnovu jsou dále obsaženy na rok 1946 obnova pěti zemědělských usedlostí, 9 průmyslových objektů, 45 kulturních budov a budov památkovým úřadem chráněných. Dále je do seznamu pojata 121 demomecí, z nichž většina už byla provedena.

Regulační plán, na němž se skládá veškerá obnova města, byl zadán profesorovi Liebscherovi, odborníku na slovo vzatému. Z přípravných prací regulačních byl již proveden plán právních závazností, evidenční plán, plán historického vývoje města a plán poškození budov. Ostatní podklady budou postupně vypracovány. Prof. Liebscher navázal spojení s plánovacím oddělením státních silnic ZNV v Brně, kde mu byly dány trasy obchodových komunikací, a s ředitelstvím ČSD v Olomouci, aby zjistil program drah na území města Opavy. Na základě těchto informací vypracoval profesor Liebscher skizzu upravovacího plánu v poměru 1:10.000, v nichž jsou zakresleny obvodové komunikace, vnitřní okruhy, doplněna komunikační síť a vytvořena nová střediska. Z této skizzy se přejde postupně do většího měřítko, a aby bylo možno v rámci dvouletého plánu provést některé důležité novostavby, nutno vypracovati dotyčné sektory v detailu. Tak bylo přikročeno k detailnímu řešení středu města, aby mohl býti dán regulační podklad k soutěži na novou radnici, která je rovněž pojata do dvouletého plánu. Tato soutěž na ideový návrh radnice bude vypsána ještě v roce 1946, aby se stavební program mohl v roce 1947 a 1948 uskutečnit. Mimo to

do dvouletého plánu jest zahrnuto odstranění škod na veřejných budovách a stavba těchto nových budov: Rekonstrukce divadla a přístavba (počítáno s nákladem 8 mil. Kčs) — hotel, městský dům (20 mil. Kčs) — biograf (15 mil. Kčs) — dům mládeže (1 mil. Kčs) — městské zimní lázně (3 mil. Kčs) — tělocvična v Opavě (8 mil. Kčs) — tělocvična v Kateřinkách (2 mil. Kčs) — kulturní dům v Jaktarži (1 mil. Kčs) —

centrální garáže (3 mil. Kčs) — hasičský dům (8 mil. Kčs) — hospodářský dvůr (6 mil. Kčs) — hospodyňská škola (6 mil. Kčs) — oprava válečných škod na školách (5 mil. Kčs) — hudební škola (600.000 Kčs) — obchodní akademie (800.000 Kčs) — obecní úřad Kateřinky (400.000 Kčs) — kostel sv. Ducha (2 mil. Kčs) — klášter Minoritů (3 mil. Kčs) — chrám sv. Jiří (5 mil. Kčs) — chrám sv. Jana (1 1/2 mil. Kčs) — proboštský chrám (800.000 Kčs) — klášter mil. sester (5 mil. Kčs) — evangelický kostel (400.000 Kčs) — kostel v Kylešovicích (4 mil. Kčs) — kostel v Jaktarži (100.000 Kčs) — Z památek histor. cenných je to městská věž (4,5 mil. Kčs) — lékárna u mouřínova (1 mil. Kčs) — Sobkuv palác (3 mil. Kčs) — chudobinec, starobinec (1 mil. Kčs) — sanatorium, sirotčinec, Masarykova liga, studentský internát, dětský domov, jesle (7 mil. Kčs) — vojenské objekty (6 mil. Kčs). — Ve dvouletém plánu je taktéž zahrnuto odstranění škod na soukromých budovách, jako jsou domy, zemědělské usedlosti, továrny atd. Na 40 mil. Kčs bude vydáno na dokončení oprav poškozených nebo zničených uličních vozovek a chodníků. Obnova válkou zničených mostů si vyžádá 63,325,000 Kčs.

V budově městského divadla provádí se umístění pevného a otočného jeviště, železná konstrukce, přípravná práce pro hudebníště, rekonstrukce elektrického zařízení podle předpisu ESC, to jest osvětlení jeviště, rozhlasové a signalizační zařízení a různé jiné opravné práce. Profesor Liebscher vypracuje také plány pro přístavbu divadla a ještě v tomto roce bude vypsána soutěž na přístavbu divadla. Je nemyslitelné, aby město přikročilo ke stavbě nové divadelní budovy, která by si podle odhadu znalců vyžadovala nákladu 50 až 60 mil. Kčs. Podle odborného posudku bude budova divadla po provedení přístavby plně vyhovovati všem úkolům moderního divadla a budova sama po úpravě bude pěknou ozdobou celého města. Výdaje s úpravou budovy divadla spojené jsou vysoké, avšak nutné, poněvadž Opava divadlo ke svému kulturnímu rozvoji celého západního Slezska bezpodmínečně potřebuje, nechce-li klesnout na úroveň malého města a nechce-li ztratit kontakt se západním Slezskem.

K dvouletému plánu výstavby města se však poji ještě naléhavé investice stojící mimo budovatelský program vlády. Jsou to vodohospodářské a kulturní technické investice samosprávných svazků. Mezi tyto patří odstranění 7 požárních nádrží na vodu a 8 veřejných protiletceckých krytů, obnova biologických filtrů kanalizační čisticí stanice, jež po dobu války náležitě udržovány a rozšíření vodovodní sítě v Opavě-Kateřinkách podle detail. projektu zásobení Opavy vodou. K tomu pak dále se řadí úprava městského koupaliště v Opavě-Kylešovicích (odvodnění z nehlubšího místa, nahrazení svahů betonových zidkami) a rozšíření kanalizační sítě v Opavě-Kateřinkách podle detail. projektu. Postavíme si „Dům zdraví“ nákladem 16 mil. Kčs, když jen rozšíření stadionu si vyžádá nákladu 2 mil. Kčs a znovuzřízení rozhlasového zařízení 3 mil. Kčs.

Malice Opavská dříve.

Zakrátko oslaví Malice opavská 70. výročí své první zakládající valné hromady z 12. února 1877. Sedmaesát let úrodné, obětavé a nadšené práce pro slezského člověka. Krátká doba, avšak v ní obsažen je celý vývoj tak často přenižené a opuštěné země.

Od založení Malice nebylo jediného významnějšího počínu politického nebo hospodářského, kulturního nebo sociálního, aby v samém středu dění nebo opodál nestála Malice opavská jako iniciátorka nebo aspoň podporovatelka. Nebylo to ležka, kdo znal německou zarputilost a tvrdost, ten ví, že to byla činnost pro všechny funkcionáře riskantní.

Nejtvrďší boje byly o školství. Vždyť do příchodu Malice opavské stála tu Opava bez jediné české školy. Vzpomeňme jen první české mateřské školy v Opavě 1883 a četných okolních vesniček. Nesmíme nezapomenouti bojů o matiční gymnasium v Opavě 1883. Všechny tyto školy byly předchůdci pozdějšího menšinového školství na Opavsku. Byly prvními trhlami do opavského germanizačního procesu. Prvními porážkami pyšných opavských Němců, prvními údery všem těm Schiessbundům, Sängerbundům, Schulvereinu a hlavně Nordmarce. Musíme se o těchto činech Malice zmiňovatí více než o pozdější její vešlepek školské akci za republiky, neboť právě tyto malé akce jsou mnohem významnější. Byly to činy odvážné, Malice opavská odvážná tehdy byla. Důsledky matiční práce se ukázaly brzo. Germanisace se pomalu zastavovala. Klesání procenta Čechů se zastavuje a začíná vzestup. Tvrdé byly boje o živnostenskou školu pokračovací v Opavě zal. 1896, aby česká živnostenská mládež mohla být chráněna před germanisací. S touto školou souviselo pořádání učňovských nedělních besídek. Významným činem Malice opavské bylo založení hudební a pěvecké školy v Opavě, která v r. 1937 měla 288 žáků.

Problémem ovšem bylo opatření budov a místností těmto školám. Od Němců nedalo se nic čekat. V tomto úsilí pracovala Malice opavská ruku v ruce s obětavou Ústřední Maticí školskou v Praze. Myslím především na umístění gymnasia a založení Matičního domu, který se stal centrem všeho národnostního dění celého kraje. V Matičním domě byly kanceláře Malice, knihovna, škola, museum, nakladatelství, hostinec, Centrální záložna. Tu konalo v r. 1918 celkem 21 českých spolků své schůze. Za republiky věnovala Malice opavská velkou pozornost opatrování budov českým školám menšinovým. Německé obce by českým školám nikdy budovy neopatrovaly. Byly to zvláště budovy v Požaze, Sádku, Bílovci, Úvaině, Klokočově, Miloticích a Jelenici.

Abyste historie Slezska neupadala v zapomenutí, podporovala MO sbírání všech památek a starožitností vztahujících se k minulosti Slezska. Z nich založila museum, archiv i vědeckou knihovnu MO.

Nikdy MO nezapomínala na druhou školu — na knihovnu. Hned v prvních zprávách matičních se mluví o knihovně mrtvé a živé, čímž rozuměla se knihovna vědecká a veřejná — lidová. Sbírala knihy z darů i mnoho peněz obětovala na nákup nových a opravy starých knih. Vytvořila velikou veřejnou knihovnu, která byla pak reservoárem sytícím četné veřejné knihovny v obcích na celém Opavsku a Hlučínsku. MO podporovala vždy a propagovala poznání Slezska a jeho vědecký průzkum. Začala r. 1878 vydávat VMO, který měl být tribunou této činnosti. Větší práce vydávala sama v knihovničce MO. Těžko dnes plně ocenit jen význam jediné z nich — totiž populárně psané Dějepisné čítanky pro lid Slezský, vydané 1906. Všude byla a všichni Slezané jí znali. Můžeme směle říci, že právě matiční tisky jsou dnes každému vědeckému pracovníku téměř jediným zdrojem a pramenem pro tuto probuzenskou dobu Slezska.

Důsledkem pak této ediční činnosti byl vznik tiskárny MO r. 1908. Z nepatrných začátků vyrostl ve znamenitou akciíovou společnost Slezskou Grafii, která zaměstnávala nakonec 65 zaměstnanců. Tak dostala MO český tisk z německých tiskáren — nám nepřejících a nepřátelských.

Matiční dny nebyly jen obyčejnými slavnostmi a radovánkami. Byly to slavnosti s politickým a hlavně národnostním zabarvením. Bývaly schůzkou všech dobrých Slezanů, byly manifestacemi za práva Čechů, byly posilou českému člověku, i když při nich někdy tekla krev. Malice opavská stála i za tábory lidu na Ostré Hůrce.

Za republiky pokračovala MO ve své činnosti v mnohem větším měřítku. Její práce se dařila, protože všichni jí pomáhali, měli jí rádi. Podniky, jimž MO byla křesničkou, se osamostatnily, jako kuřata, když dorostou, ale často scházeli se všichni a to vždy na půdě Matičního domu.

To byl nástin odvážného boje Malice opavské za národní obrození opavského Slezska s germanisací a vzpomínka na probuzenskou dobu Slezska.

Zemské hlavní město Opava.

Historický přehled.

Na plenární schůzi národního výboru hlavního města Opavy dne 23. 9. 1946 bylo jednomyslně rozhodnuto, aby v označení města bylo používáno názvu „hlavní město Opava“. Nemůžeme, než schválit tento krok, neboť Opava má, jak patrně z následujících řádků, na toto označení z historických důvodů oprávněný nárok.

Knížetství opavské patřilo před mírem vratislavským k velkému Slezsku s hlavním městem Vratislaví. Po míru vratislavském stává se 17. 10. 1742 Opava hlavním městem Slezska a v Opavě zřízen královský úřad. Roku 1782 zrušil Josef II. královský úřad v Opavě a spojil jej s guberniem v Brně. Roku 1849 obdrželo Slezsko vlastní zemské zřízení. Roku 1860 ztrácí Slezsko svou zemskou samostatnost: je přičleněno pod místodržitelství v Brně. V zápětí však roku 1861 následuje znovuzřízení zemské vlády ve Slezsku.

Pátřejme dále...

20. října 1850 Zemský zákoník (Landesgesetzblatt) č. 24 dotvrzuje, že město Opava obdrželo vlastní statut, nazvaný Obecní zařízení pro hlavní město Opavu (Gemeindeordnung für die Landeshauptstadt Troppau). Historie se pak opakuje 20. ledna 1866, kdy je zákonem č. 10 vydán nový statut města Opavy, který doposud nebyl zrušen.

Neboť zákon ze dne 28. října 1918 č. 11 o zřízení samostatného státu československého stanovil v čl. 2: „Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají v platnosti.“ V úředních spisech magistrátu statut města Opavy jsou také zachovány doklady o tom, že názvu „Zemské hlavní město Opava“ se skutečně používalo.

Vyhláška presidenta zemské správy politické ve Slezsku ze dne 7. 8. 1924 č. 184, kterou se purkmistrovskému úřadu (magistrátu) města Opavy odnímá agenda politického úřadu nezměnila nic na názvu „Zemské hlavní město Opava“.

Taktéž v r. 1928, kdy byla spojena pouze politická správa zemí moravské a slezské, země slezská jako taková sama zrušena nebyla. Město Opava je tedy zemským hlavním městem nadále, i když s hlediska politické správy není země, již by byla hlavou.

Dodávám toto: Nepodařilo se Němcům zničit Opavu tím, že jí degradovali za okupace, ani tím, že jí pobořili a vypálili. Opavě neuborou na významu pomluvy, že Opava — hromada trosek nedosáhne již nikdy svého bývalého významu.

Lid opavského kraje si však chce znovu vybudovat své krásné město. Má k tomu pracovitě ruce a dobrou vůli. A Opava bude opět podle plánované výstavby jedním z nejmodernějších měst ČSR. Přísluší jí tak jako dříve čestná úloha zprostředkovatele mezi východem a západem. Na této tradici je nutno vybudovati Opavu jako vedoucí kulturní středisko. Opava zůstává proto ideálním středem budoucího Slezska.

Slezské národní divadlo v Opavě.

Blíží se výročí zahájení činnosti SND. Bylo to v předvečer národního svátku dne 27. října 1945, kdy hlediště opavského divadla bylo naplněno do posledního místečka a slavnostní nálada přítomných byla provázena napjatým očekáváním prvního vystoupení opery SND, která se uvedla nesmrtelnou *Prodanou nevěstou* Bedřicha Smetany. Již po prvních tónech předehry bylo možno pozorovat, jak se napjatý výraz očekávání ve tvářích návštěvníků mění ve výraz plný radosti a uspokojení. Již tehdy opera SND dokázala, že je tělesem, na které možno klásti vysoké požadavky. Po „*Prodané nevěstě*“ následovaly další opery, z nichž zejména *Tvrď palice* a *V studni*, dále *Čert a Káča* měly úspěch. Také činohra uvedla se velmi sympaticky pod vedením zemřelého vedoucího činohry Zdeňka Podlipného. Lidová zpěvohra vybudovala si stálý okruh přátel a příznivců a balet dosáhl takové obliby, že se stal téměř nejpobulárnějším tělesem SND. Za zmínku snad stojí uvést, že SND v Opavě bylo prvním divadlem v Československé republice, které po osvobození provedlo celovečerní balet. Byla to *Coppelia*, která dosáhla značného počtu repris. O oblíbenosti opavského souboru v sezoně 1945/46 svědčí nejlépe okolnost, že průměrná návštěva přesáhla vysoko 70 proc. včetně letních měsíců.

SND však vykonalo kus kulturní práce také v širším okolí, neboť zajíždělo všemi soubory do okolních měst ve Slezsku a dokonce i do měst moravských.

Neobyčejně úspěšným byl zejména zlínský zá-

jezd. O činnosti SND a práci jeho souboru svědčí nejlépe okolnost, že v sezoně 1945/46, která započala prakticky počátkem listopadu 1945, bylo uspořádáno na 600 představení. Uvází-li se, že divadlo začínalo za neobyčejně těžkých poměrů v městě válkou snad nejhůře postizeném, v budově, kterou bylo nutno napřed opravit, aby byla způsobilá ku provádění představení, že téměř celý divadelní fundus shořel resp. byl zničen a že divadlo bojovalo celý rok s finančními těžkostmi, poněvadž jeho právní poměry nebyly ujasněny, pak s tohoto hlediska úspěšný výkon SND v uplynulé sezoně je něčím, co se dá vysvětliti jedině neobyčejnou obětavostí a nadšením členů SND a jeho vedení jakož i osob, které se o divadlo a jeho existenci staraly.

Do sezony 1945/46 nastupuje SND s novým rozšířeným souborem, který po umělecké stránce má daleko význačnější možnosti. Má nyní také pěkný divadelní fundus, který získalo koupí známé půjčovny divadelních krojů pana Jana Svátka v Praze, t. zv. *Thalie*, má nyní k dispozici také již adaptované jeviště s t. zv. točnou a celá řada jiných dalších přínosů a úprav technického rázu zlepšila podmínky pro výsledky ještě lepší, nežli tomu bylo v sezoně právě uplynulé. Ovšem finanční požadavky SND se zvýšily, jsou však úměrné požadavkům a potřebám divadla. Rozpočet pro sezonu 1946/47 je v rovnováze za předpokladů, že rozpočtový schodek ca. 8 milionů Kčs bude uhrazen veřejnými subvencemi.

SND si získalo jméno a uznání nejen v okolí, nýbrž i v Praze u rozhodujících činitelů, takže možno očekávat v budoucnosti také tam větší pochopení pro finanční potřeby. Neobyčejně velké a nezapomenutelné zásluhy o SND získal si sám pan prezident dr. Edvard Beneš a paní Benešová, kteří projevíli v nejtěžších dobách divadla pochopení pro jeho snahy a potřeby a divadlu opravdu rozhodujícím způsobem pomohli.

Uvází-li se, že po umělecké stránce získalo si SND hned v první sezoně uznání vynikajících kritiků mimoopavských a že hned v první sezoně za neobyčejně nepříznivých podmínek hospodařilo velmi svědomitě a pečlivě, takže rozpočet vůbec nepřekročilo, ba proti rozpočtovému schodku jeví se po zaplacení subvencí, které jsou již přislíbeny, pro rok 1946 menší přebytek, který bude převeden na sezonu 1946/47, dále že se podmínky proti první sezoně nyní zlepšily a že po právní stránce pracuje se na tom, aby místní národní výbor statutárního města Opavy stal se provozovatelem SND, možno očekávat, že SND v budoucnu bude jedním z nejlepších venkovských divadel, které v pohraničí kulturní požadavky na ně kladené úplně uspokojí.

Jest si jen přát, aby SND našlo co nejširší okruh příznivců a přátel a aby jeho finanční situace i v budoucnu byla při nejmenším takovou, jaká byla dosud a pak se stanou zbytečnými skeptické otázky, zda SND má či nemá oprávnění a zda je nutným a účelným, aby provozovalo nejen činohru, nýbrž i operu, lidovou zpěvohru s baletem a orchestrem.

Tento informativní článek bude v příštích číslech doplněn články statisticky doloženými a pak teprve vynikne nejlépe, co SND pro Slezsko a severní Moravu znamená.

Členové národního výboru hlavního města Opavy

Za komunistickou stranu Československa:

1. Dr. Krejčí Vladislav.
2. Příkryl Josef.
3. Gavlík Karel.
4. Šmíd František.
5. Honzek Bohumil.
6. Hynar Emil.
7. Pořízka Jaroslav.
8. Sedláček František.
9. Berka Karel.
10. Olšovec Pavel.

Za čl. stranu lidovou:

1. Dr. Kocián Vojtěch.
2. Vlček František.
3. Návrat Jan.
4. Mikuláš Alois.
5. Dr. Chrastný Zdeněk.
6. Klos Antonín.
7. Pěruška František.
8. Jahoda Karel.
9. Krybus Josef.
10. Špaček Václav.
11. Morávek František.

Za čl. sociální demokracii:

1. Matyášek Rudolf.
2. Kudela Alois.
3. Brablíková Marie.
4. Dr. Konárek Gustav.
5. Dostál Josef.
6. Frank Lev.
7. Vavrečka Karel.

Za čl. stranu nár. socialistickou:

1. Mařádek Vladimír.
2. Dr. Koloděj Miroslav.
3. Moravický František.
4. Selingrová Marie.
5. Chalupa Ladislav.
6. Dr. Kahánek Stanislav.
7. Augustin Oldřich.
8. Konečný Václav.
9. Koutný Vít.
10. Černín Ferd.
11. Kadlec Václav.
12. Sýkora Jan.
13. Lukeš Josef.
14. Urbánek Frant.

Členové rady národního výboru hlavního města Opavy

1. Mařádek Vladimír, předseda.
2. Dr. Kocián Vojtěch, I. nám. předsedy.
3. Příkryl Josef, II. nám. předsedy.
4. Matyášek Rud., III. nám. předsedy.
5. Urbánek Frant.
6. Dr. Chrastný Zdeněk.
7. Lukeš Josef.
8. Konečný V.
9. Dr. Koloděj Mir.
10. Dostál Josef.
11. Pořízka Jar.
12. Vlček Frant.
13. Návrat Jan.
14. Šmíd Frant.

Schůze rady MNV

Schůze rady MNV dne 10. září 1946.

Schůzi zahájil a řídil předseda Vladimír Mařádek. Po vyřízení formalit přikročeno k vlastnímu programu. Při projednávání presidiálních záležitostí podává předseda sám referát o výsledku jednání na příslušných ministerstvech v Praze o přidělení konfiskátů do majetku města. Podrobnější referát podal ve své zprávě I. místopředseda Dr. Kocián, který byl pověřen, aby vypracoval návrh žádosti MNV statut. města Opavy o přiděl některých konfiskátů do vlastnictví města.

Další návrhy se týkaly osob. záležitostí a konkursů na přijetí účetních úředníků a vedoucího úředníka finančního referátu. Za účelem zajištění dostatečného počtu bytů pro zaměstnance magistrátu města Opavy, kteří budou v budoucnu do služeb přijati, bylo usneseno, že se pověřuje bytový referát, aby v bytech městských domů, které se v budoucnu uvolní, byla dána před všemi uchazeči přednost zaměstnancům magistrátu stat. města Opavy. Mimo jiné bylo usneseno, že referát stavební, školský, soc. a zdravotní péče, jakož i hospodářský a tržní provedou do 14 dnů revisi dělníků svých referátů za účelem snížení značného počtu dělníků.

Na návrh sociálního a zdrav. referenta R. Matyáška usneseno, aby presidium provedlo sloučení všech vyšetřujících orgánů v jedno vyšetřující oddělení s přičleněním k právnímu referátu.

Rada vzala na vědomí přípis a souhlas hlav. města Olomouce s naším požadavkem o vyslání vedoucích úředníků k nabytí zkušeností ve vedení úřední agendy.

Dr. Kocián podal návrh, aby stat. město Opa-

va se ihned ucházelo o to, aby se stalo sídlem slezského biskupství, ježto podle získaných informací má být zřízeno samostatné slezské biskupství.

Referent Lukeš navrhl, aby stat. město Opava požádalo předsednictvo vlády o přemístění „Správy státních lesů a statků“ do Opavy, a tak provedeno původní rozhodnutí z doby před r. 1938, jež pro násilné odtržení pohraničí nemohlo být uskutečněno.

Rada se usnesla odstoupiti přípis se žádostí zem. nemocnice v Opavě o přidělení 3 elektrických ledniček pro konservování lidské krve a organisování akce dárců krve referátu pro správu nepřátelského majetku s příkazem, aby potřebné ledničky byly Zem. nemocnici přiděleny, i když pro nedostatek volných ledniček by měly být ledničky dané do vázané úschovy, odňaty soukromým osobám.

Referent sociální péče a zdrav. R. Matyášek referuje o zřízení přechodné noclehárny ve stat. městě Opavě v budově městského starobince, neboť tato budova není a v dohledné době nebude plně využita.

Kulturní a školní referent Pořízka podal přehledný program pietního shromáždění k uctění památky T. G. Masaryka a zájezdu účastníků kongresu mezinárodního studentstva do Opavy. Byl přijat také návrh téhož, aby zemědělskému šéfu činnosti SND v Opavě Podlipnému byla darována na městském hřbitově hrobka s pomníkem.

Stavební referent Prikryl se zmocňuje k jednání v záležitosti zadání vypracování základního regulačního plánu města Opavy. Referent podal dále návrh, aby byly zemědělcům pronajímány traktory k zvládnutí zemědělských prací. Stav. referent byl zmocněn vyřizovati žádosti zemědělců o traktory kladně.

Živnostenský referent Urbánek referoval o jednání s firmou Bafa, aby část výroby (elektroprůmysl) fy. Bafa byla přemístěna do Opavy.

Bezpečnostní referent Dr. Krejčí sdělil, že dle příkazu ZNV, exp. v Ostravě mají být do konce září projednány a vyřízeny všechny záležitosti Němců a zachování čl. státního občanství, aby bylo zjištěno, kolik Němců přichází ještě v úvahu pro odsun. Na připomínku Dr. Krejčího zřízena okresní hasičská četa v síle 27 mužů, velitelem této čety jmenován Antonín Žárský, přednosta pošt. úřadu Opava.

Předseda spolu se stavebním referátem sdělili, že město Opava musí přikročiti k spracování řádné statistiky. Stav. referent se zplnomocňuje k jednání s Dr. O. Peterkou, vedoucím statistického úřadu zem. hl. města Brna, který jest ochoten i pro město Opavu tuto statistiku zpracovati a utvořiti Opavě předpoklady k dalšímu vedení statistického oddělení. Schůze ukončena v 21 hodin.

Schůze rady MNV dne 17. září 1946.

Schůzi zahájil v 15.20 hodin předseda Vladimír Mařádek.

Při projednávání presidiálních záležitostí upozornil přítomný referent Prikryl, že ZNV exp. v Ostravě je ochotna dáti souhlas, aby v Opavě byla zřízena nová továrna na sudy, mající 800—1000 zaměstnanců.

Předseda vzpomněl jubilea 79. narozenin našeho

národního umělce Petra Bezruče. Rada se jednomyslně usnesla na tom, aby byl Petru Bezručovi zaslán blahopřejný telegram.

Předseda Vladimír Mařádek, jako předseda personální komise předložil návrh připravený osob. odd. na úpravu platových a zaměstnaneckých poměrů všech zaměstnanců magistrátu. Předseda přednesl hlavní zásady stanovené vedoucími úředníky ke zlepšení celého úřadování.

Finanční referent Lukeš konstatoval, že jest nutno přikročiti k úpravě výběru dávky z nájemného, stočného a poplatku za odvoz smetí.

Na návrh I. místopředsedy Dr. Kociána byla zřízena zvláštní komise, jejímž úkolem bude vyšetřiti stav jednotlivých podniků zahrnutých do plánu o přidělu některých konfiskátů do vlastnictví města. Jako členové komise byli jmenováni: Dr. Mir. Koloděj, Josef Prikryl, Dr. Vojtěch Kocián a Dr. Gustav Konárek.

Ref. Prikryl oznámil definitivní jmenování zmocněnců pro stavební obnovu. Byli jimi jmenováni tyto zaměstnanci: Ing. Adolf Mašek, Ing. František Koudelka, stavitel Josef Horáček a stavitel Oldřich Čech. Náhradníky byli jmenováni: Jaroslav Pracný, Mir. Svoboda, Ing. Břetislav Choděra, Václav Krejčí.

Kult. ref. Jar. Pořízka podal návrh, aby min. školství a osvěty bylo požádáno, aby postátnilo hudební školu hl. města Opavy.

Sociální ref. místopředseda Matyášek informoval o nutnosti reorganisace chudinské rady. Předsedou chudinské rady byl jmenován soc. ref. Rudolf Matyášek, místopředsedou ref. Frant. Vlček. Soc. referent pověřen sestavením jednotné a společné kandidátky pro volbu chudinské rady.

Po poděkování přítomným ukončil předseda schůzi v 19 hodin.

Schůze rady MNV dne 3. října 1946.

Předseda Vladimír Mařádek zahájil schůzi v 15.30 hod. Předseda referoval přítomným o jednání v ministerstvu vnitra při konečné redakci organizačního řádu statut. města. Sdělil, že připomínky, které město podalo, byly velmi dobře zpracovány a skoro všechny byly také do konečného znění org. řádu pojaty.

Na žádost berní správy o součinnosti NV při stanovení dávky z majetku jmenovala rada do přejímací a přezkoušecí komise 12 občanů a 5 členů NV.

Po informativním sdělení finančního referenta o stavu hotovosti přistoupil předseda k hlavnímu bodu programu, t. j. k projednání a schválení rozpočtu NV hl. města Opavy na rok 1947. Finanční referent podal k rozpočtu výklad a přítomný úředník fin. referátu odpovídal na jednotlivé dotazy a podal k rozpočtovým položkám příslušné informace. Debaty o rozpočtu se zúčastnili všichni členové rady a celý rozpočet byl probrán postupně od jedné rozpočtové hlavy ke druhé. Finančnímu referátu bylo současně přikázáno, aby učinil přípravy k zavedení blokového systému dávky z nápojů a zmrzliny.

Bezpečnostní referát konstatuje, že občané města se dopouštějí řady přestupků a vyvodil nutnost nápravy potrestáním takovýchto přestupků. Za přítomného bezpečnostního referenta dr. Krejčího

podal návrhy na potrestání za různé přestupky ref. Josef Příkryl.

Stavební referent Příkryl oznámil, že jest nutno po schváleném přejmenování ulic přikročiti k označení ulic orientačními tabulkami. Na základě předložených vzorků bylo zadáno zhotovení orientačních tabulek s označením ulic v rozměrech 20×50 cm modře smaltovaných firmě Miroslav Kos ve Zlíně.

Stavební referent informuje, že pro státní studentský internát byly přiděleny domy v Opavě, Mánesova ulice č. 1 a 3, dnes vyhořelé, které jsou pojaty do obnovy. Pro přechodnou dobu ponechávají se studentskému internátu dosavadní budovy v Alešově ulici č. 24, 26 a 28, nesmí však na těchto domech býti prováděny žádné adaptační práce, aby byl uchován u těchto domů jejich dosavadní charakter.

Dále konstatuje stav. ref., že jest nutno obnoviti budovy vodárny, neboť jsou ve velmi špatném stavu. V souhlase se stanoviskem stavební komise byl pověřen p. ing. V. Klímek vypracováním plánu na obnovu objektu vodárny.

V zastoupení právního referenta podal referent dr. Mir. Koloděj návrhy k žádosti akademického spolku Opava o souhlas k zahájení akce „Opava vpřed“ a potřebnou spolupráci a podporu této akce. NV hlavního města Opavy dal souhlas s provedením akce akademického spolku v Opavě „Opava vpřed“. Právní referát dále pak projednal několik žádostí o restituci nemovitého majetku.

Kulturní referent Pořízka doporučoval žádost Národního sdružení sběratelů známek v Opavě, aby požádal min. pošt o vydání známek ve prospěch Slezska se slezskými motivy. Bylo navrženo kladné vyřízení žádosti. Min. pošt bude požádáno o vydání známek s legendou „Opava před válkou“ (60 hal.), „Hrabyň“ 1.20, „Ostrá Hůrka“ 1.60, „Praděd“ 2.40, „Opava válkou poškozená“ 4.20 Kčs.

Zemědělský referent Jan Návrat dává podnět ke zřízení myslivecké zkušební komise. Byli navrženi členové a náhradníci komise.

Přikročeno k volným návrhům. Na podnět kult. ref. Pořízky a na žádost společnosti Petra Bezruče v Opavě převzal NV hl. města Opavy slavnostní čestnou záštitu na celostátních oslavách, jež se připravují na příští rok. Do přípravného výboru byli navrženi jako zástupci města předseda a kult. referent.

Místopředseda Rudolf Matyášek sdělil, že jest organisována zuboléčba školní mládeže opavského kraje.

Po vyčerpání volných návrhů ukončil předseda schůze v 21.45 hod.

Schůze rady MNV dne 8. října 1946.

Schůzi zahájil v 15 hod. předseda V. Mařádek a po obvyklých formalitách přistoupil k projednání vlastního programu. Sdělil dále nové směrnice pro organizaci schůzí rady a pléna NV. Usneseno m. j., že schůze rady se budou konati každé úterý.

Finanční referent J. Lukeš informoval o hotovosti pokladny NV. Rozhodnuto dále, že výdaje při převzetí kmotrovství Kylešovic městem Ml. Boleslaví uhradí NV hl. města Opavy.

K bodu programu podal informaci a návrh zemědělský referent J. Návrat. Konstatoval, že pachtovné městských pozemků nutno upravit novými smlouvami dle nyní platných zákonných nařízení a podaný návrh textu všeobecné pachtovní smlouvy byl schválen.

Po návrhu hospod. referenta J. Dostála na doplnění inventáře městského kluziště došla rada k tomu názoru, že je nutno pořídit úplné zařízení místního rozhlasu pro městské kluziště, které by se v letní době dalo používat i v měst. koupališti.

Rada dává souhlas k provedení týdne dopravní bezpečnosti v Opavě. Úhrada celkového nákladu (různá desatera dopravy) bude provedena společně s ONV Opava-venkov.

Na návrh právního referenta dr. Zdeňka Chrástného bylo přiznáno domovské právo Vojtěchu Silberharovi a Lazaru Moskovičkovi. Jedná se o žádost podanou na základě smlouvy mezi ČSR a SSSR o Zakarpatské Ukrajině. Dále přiznáno domovské právo Josefu Šimerovi, Marii Vlachové a Vojtěchu Lechnerovi.

Místopředseda dr. Kocián podal informace o záležitostech SND. SND dosáhlo v září 1946 54% předpokládaného příjmu, přesto, že bylo nouzově v provozu. Po úmrtí Zdeňka Podlipného bude zastávat místo šéfa činohry tříčlenná komise (pp.: Pospíšil, Šídlo a dr. Peřich). Po odchodu mistra Pirnikova pověřena prozatímním vedením baletu pí. Jiřina Skopalová. Po vyčerpání volných návrhů a námětů byla schůze ukončena v 18.30 hod.

Vyhlášky - oběžníky - nařízení

Vyhláška zeměděl. referátu

ze dne 9. října 1946, č. j. XI-15812-46.

Za účelem rozdělení nájemného z honitby katastrální obce Opavy — města ve výměře 285.29 ha honební plochy, svolávám valné shromáždění všech v úvahu přicházejících členů honebního společenstva katastru Opava-město

na sobotu dne 19. října 1946 o 14. hodině do místnosti „Dělnického domu“ (malý sál), Na rybníčku v Opavě.

Valné shromáždění jest schopno usnášeti se za přítomnosti nejméně poloviny členů honebního společenstva. Nesejde-li se polovina členů po uplynutí jedné hodiny od stanoveného počátku valného shromáždění, může se shromáždění usnášeti za přítomnosti jakéhokoliv počtu členů.

Starosta honebního společenstva hlavního města Opavy:

Josef Vyskočil v. r.

Oběžník živn. referátu ze dne 21. září 1946, VII, č. j. 13.729 o fotografiích k propagačním účelům.

Ústřední svaz čs. průmyslu je v poslední době žádán o zapůjčení fotografií z různých průmyslových

závodů zdejšímu i zahraničnímu tisku a k jiným propagačním účelům.

Prosíme Vás proto, abyste laskavě zaslali fotografie z provozu nebo fotografie svých výrobků přímo na Ústřední svaz čs. průmyslu, zpravodajské a propagační oddělení v Praze II., Příkopy 14. Upozorňujeme, že pro propagační účely se nehodí fotografie prováděné americkou retuší. Fotografie mají být nejméně v rozměrech 9 x 12 cm. Snímky nevhodné pro propagaci budou vráceny podnikům zmíněným oddělením. Fotografie výrobků mají pokud možno předvádět výrobek v jeho funkci: na př. Kávo-vý soubor na prostřeném stole, sečí nebo žací stroj v činnosti, váza na květiny s květinami a pod. Prosíme, abyste věnovali zvýšenou pozornost po této stránce při pořizování propagačních snímků.

Provolání rektorátu Palackého university v Olomouci

Obracím se jako rektor Palackého university na ostravskou a slezskou veřejnost se sdělením, že počínajíc zimmím během roku 1946-47 budou na Palackého universitě zahájeny přednášky na fakultě filosofické a jakmile k tomu dá ministerstvo školství souhlas, i na fakultě pedagogické.

Na fakultě filosofické budou přednášeny všechny zkušební obory mimo historii, vedle lektorátů všech významných živých jazyků, dále prehistorie — obor právě pro Slezsko tak významný — dějiny umění, hudební věda, všeobecná estetika, kromě toho přednášky o indické kultuře a indickém jazyku, kurs čínštiny a speciální čtení ke starověkým dějinám a starověké kultuře.

Doufám, že se nám podařilo sestavit jádro učitelského sboru, které obstojí před nejpřísnějšími měřítky. Bylo by mým přáním, aby země slezská do té doby, než se jí dostane dobrodiní vlastní university, považovala Palackého universitu za ochotného pomocníka a vychovatele budoucích vědeckých pracovníků, jichž bude Slezsko potřebovat. Kdyby tato výzva nezůstala oslyšena, soudím, že by to bylo ku prospěchu a vědeckému výzkumu Slezska, k němuž by posluchači této země, studující na Palackého universitě, zvláště a soustavně byli vedeni.

Pokud byste si přáli bližší informace, obraťte se, prosím, na rektorát Palackého university v Olomouci, Třída Spojenců 14.

Těším se na shledanou se slezskými kolegy v Olomouci.

Rektor Palackého university:

J. L. Fischer v. r.

Upozornění.

Místní národní výbor hlavního města Opavy ukládá vlastníkům domů ohlašovací povinnost podle § 1 zákona ze dne 18. července 1946., č. 163 b, o mimořádných opatřeních bytové péče, a nájemníkům a jiným uživatelům bytů ohlašovací povinnost podle § 11 téhož zákona. Tím se stávají v obci účinnými ustanovení §§ 2 až 8 a 10 až 16 zák. č. 163/1946 Sb. Ze všech těchto ustanovení vyplývají pro vlastníky domů, jakož i pro nájemníky a jiné uživatele bytů nové povinnosti, jež obsahuje vyhláška byt. referátu ze dne 23. září 1946, č. j. VIII/19—11044 46.

Směrnice nové úpravy výdeje přídávkového lístku platící od 18. přídávkového období obsahuje vyhláška zásobovacího referátu ze dne 1. října 1946, č. j. II—14067 1946.

Hovory se čtenáři

1. Kdy obdržím domek do vlastnictví?

J. M., nár. spr. rod. domku.

Je to nejběžnější otázka, kladená na referátě správa německého majetku. Všechny tyto dotazy jsou předčasné. Přídělové řízení bude vyřízeno v nejbližší lhůtě 6 měsíců. Aby Vaše řízení bylo úspěšné, musí být vyřízeno těchto několik bodů: 1. Přídělovému řízení musí předcházeti řádné provedení konfiskace majetku, které již bylo v Opavě ukončeno 12. 10. t. r. 2. Bytovým referátem musí být stanovena roční náhrada za užívání; také to se chýlí již ke konci. 3. Za tím účelem si vyzvednete na bytovém referátě formulář (zelené barvy), vyplněný tamtéž odevzdáte, stav. referát stanoví výši nájemného a zašle jej Vám zpět. 4. Pečujte o řádnou správu svého domku, je to nejlepší záruka přídělu. 5. Budou přidělovány jen menší rod. domky a činžovní vily (až do čtyř bytů). 6. Vaše obavy ve věci přednostních práv jsou liché. Osvědčeným národním správcům nebo uživatelům bytů bude všestranně vyhověno, neboť zasloužili bojovníci za svobodu jsou uspokojováni prostřednictvím svých organizačních svazů.

2. Šestkrát v týdnu urguji svou žádost. Jak uspišit její vyřízení?

J. C., Opava-Kylešovice

1. Dodržujte návštěvní dny. Úřad, který chce pracovat, musí mít na tu práci čas a ten čas nemůže ovšem mít úředník, který stále přijímá návštěvy.

2. Nechoďte proto stále „urgovat“, neboť svými návštěvami přímo zaviňujete, že spis „leží“ na úřadě dále.

3. Jak mám postupovat při vyřizování žádosti o národní spolehlivost a jaké mám přiložit doklady?

M. R. z Olomouce

Dotazník, jehož formulář si vyzvednete v podatelně NV je jedinou vaší přílohou k žádosti a jediná Vaše práce je vyčkat písemného uvědomění z podatelny MNV o vyřízení žádosti. Dotazník prochází bezpečnostním referátem, který případ vyšetří. Pocházejte-li z místa, které je mimo obvod stat. města Opavy, můžete věc urychlit tím, že přiložíte potvrzení o nár. spolehlivosti z místa Vašeho pobytu za okupace. Po vyšetření jde spis k potvrzení a vystavení na právní referát. Jen sporné případy jsou ještě prošetřeny komisí. Také zde platí: nechoďte se zbytečně ptát na jednotlivé referáty a uvažte předem, zda je návštěva nevyhnutelná.

4. Proč A. N., německé národnosti, pobírá české potravinové lístky?

H. Č., Opava

Ti Němci, kteří jsou vedeni u min. průmyslu nebo úřadu ochrany práce jako specialisté a mají o tom doklady, pobírají české potravinové lístky.

Dotyčný je horníkem, pracuje na jámě v Ostravě — je tedy specialistou.

K přejmenování ulic v našem městě.

Naše generace byla již svědkem několikerého obecného přejmenování opavských ulic a náměstí. Po prvé to bylo po převratu v r. 1918, kdy bylo nutno zbavit se těch názvů opavských ulic a náměstí, které připomínaly habsburský režim nebo prusácké sympatie opavských Němců. Po druhé to bylo v roce 1938 po nacistické okupaci a po třetí po našem osvobození v minulém roce.

Hned v prvních dnech po osvobození Opavy Rudou armádou byly narychlo změněny názvy nejúctěnějších ulic a náměstí a brzy na to byla ustavena revolučním národním výborem opavským komise, aby provedla obecné přejmenování. Tato komise zvládla svůj úkol za těžkých podmínek v položbořeném městě dobře a hlavně v rekordním čase, neboť toho vyžadovala rádná organizace pro správu města, pro osídlovací ruch, pro poštu atd. Již v srpnu 1945 byly na všech ulicích a náměstích nové tabulky — po prvé v dějinách města jen české. Toto narychlo provedené pojmenování nebylo definitivní. Vyžadovalo revise. A tou byl pověřen zemský archiv v Opavě. Ředitelství zemského archivu si bylo vědomo, jak velké požadavky klade tato práce na dvě vlastnosti: objektivnost a kritičnost. Bylo nutno se vyvarovat jakýchkoli osobních sympatií a antipatií k různým názvům i jménům osobností, podle nichž měly být ulice nazvány. Informovalo se na postup při přejmenování ulic v jiných našich velkých městech a po zralé úvaze stanovilo tyto zásady:

1. ponechat názvy tak zv. směrových ulic, jako Krnovská, Tešínská, Ratibořská a pod., poněvadž svým pojmenováním usnadňují orientaci v městě.

2. Ponechat z téhož důvodu názvy, jako Pivovarská, U východního nádraží a pod.

3. Zachovat — pokud možno — ty staré názvy ulic a náměstí, které již mají několik set let trvající tradici a mají své historické zdůvodnění. Na př. ulice Hrněříšská, Pekařská a pod. (podle řemesel, která byla v těchto ulicích původně provozována), Senný trh, Drábežní trh a pod. (podle toho, k čemu tato prostranství původně sloužila). Na rybníčku. Na valech, Zámecký okruh a pod. (udržují v paměti to, co na jejich místě nebo v jejich blízkosti původně bylo) atd. Každé pravidlo má však svou výjimku. Ani nejzarytější historik by nelpěl na původním starém názvu Panská ulice, ne snad proto, že toto slovo zní našemu českému sluchu nesympaticky, nýbrž proto, že je tato ulice spjata na věky s jedinou návštěvou presidenta Osvoboditele v našem městě.

4. Zvěčnit památku slezských buditelů (Antonín Vašek, Jan Začpal, Vincenc Prasek a j.), velkých rodáků a krajanů (Petr Bezruč, Pavel Křížkovský a j.), zasloužilých opavských kulturních a národohospodářských pracovníků (Hauer, Zika a j.) a konečně těch, kteří v druhé světové válce dali za naši svobodu život (Jureček, Hoza a j.).

5. Pojmenovat náměstí a ulice památnými dny (28. října, 9. května) a názvy připomínajícími významné události nebo symboly (Zborovská, třída Slezského odboje, náměstí Svobody a pod.).

6. Uctít přejmenováním ulic a náměstí naše státníky (president Masaryk, president Beneš), myslitele a politiky (Hus, Komenský, Palacký a j.), spisovatele a básníky (Božena Němcová, Jirásek; Hora a j.) významné vynálezce a vědce (Diviš, Purkyně a j.), výtvarné umělce (Aleš, Myslbek) atd.

7. Po českých hudebních skladatelích pojmenovat opavské sady (Smetanovy, Janáčkovy a j.).

8. Uctít pojmenováním významných ulic a náměstí naše spojence z poslední světové války (třída Rudé

armády, Stalinovo náměstí, třída Rooseveltova a j.).

9. Pojmenování některé ulice význačnými jmény ze slovanského kulturního světa (Dostojevský, Tolstoj, Hvězdoslav a j.)

10. Pokud možno hledat pro jméno osobnosti ulici nebo náměstí, která by měla k této osobnosti nějaký vztah. Na př. Stalinovo náměstí tam, kde je pomník Rudé armády; Kolofíkovo nábřeží poblíže bydlíště lékaře Kolofíka a pod.

11. Spojit dvě ulice jedním názvem, navazují-li na sebe, ovšem po souhlasu s městským stavebním úřadem, vzhledem k pracovnímu přečíslování.

12. Označit ulice zkráceně, t. j. bez slova „ulice“, bez křestního jména a bez titulací, na př. Masarykova, Palackého a pod. Tato stručnost uspoří mnoho práce. I zde jsou však výjimky, na př. Božena y Němcová, H a n y Kvapilové a j.

13. Dbát při přejmenování jazykové čistoty.

Podle těchto zásad zrevidoval zemský archiv opavský přejmenování ulic, náměstí a sadů a odevzdal v listopadu m. r. svůj návrh komisi opavského MNV, složené ze zástupců stran Národní fronty, která jej beze změny schválila.

Tento návrh však nebyl realizován, neboť mezitím došlo ke spojení sousedních obcí Kateřinek, Jakteře a Kylešovic s městem Opavou v jeden celek. Osvětový referent Velké Opavy byl postaven před těžký problém, zladit názvy opavských ulic s názvy ulic připojených obcí, to znamená odstranit stejné názvy a spojit jedním pojmenováním ulice přecházející z města do připojených obcí. Připojené obce se při tom přirozeně bránily, aby nové přejmenování nešlo jen na jejich vrub. Současně poukázaly na to, že názvy ulic a náměstí u nich po osvobození zavedené již užívají, což se poznamená stálo faktem i v samotné Opavě. Tyto a jiné potíže mohly vésti jen ke kompromisnímu řešení; důkladné, ideální řešení, jak bylo původně zamýšleno, muselo být opuštěno. V několika pracovních schůzích probrala komise název za název a provedla mnoho kompromisních změn. Konečně byl definitivní návrh plénem NV schválen.

Na tomto konečném návrhu pracoval opět zemský archiv v Opavě v dohodě s městským stavebním úřadem. Nová komise, již byl vypracovaný návrh předložen, se skládala ze zástupců připojených obcí, zástupců městského stavebního úřadu a odborníků vlastivědných a jazykových a již předsedal osvětový referent hlavního města Opavy.

K novému pojmenování ulic v našem městě došlo po zodpovědné a vážné práci všech zúčastněných, kteří měli na paměti význam a tradici města Opavy a definitivnost přejmenování, které se jistě v časovém odstupu k všestranné spokojenosti vžije. Na ty pak, jejichž návrhy nebyly uskutečněny při nynějším přejmenování, bude pamatováno jistě při znovuvýstavbě města.

Poslední týden před schválením vyvolalo přejmenování ulic a náměstí živý ohlas opavské veřejnosti. Je to nejen svědectvím zájmu Opavanů o věci veřejné, nýbrž i dokladem toho, že se nám již v Opavě vede lépe než před rokem, kdy na takové úvahy nebylo ještě pokdy.

Přejmenování ulic je důsledek velkých politických převratů, jež s sebou přináší každá válka. Není divu pak, že my současníci dvou světových válek počínáme býti již těmito důsledky zneklidňování.

Příděly konfiskátů do vlastnictví.

Dekretem presidenta republiky ze dne 19. května 1945, čís. 5 Sb. o neplatnosti některých majetkově právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů byl postaven ohromný majetek pod národní správu. Účelem tohoto dekretu bylo, aby byl zachován veškerý majetek Němců, Maďarů a jiných osob státně nespolehlivých pro plynulý chod výroby a hospodářského života. Tento dekret měl tedy povahu prozatímní, neřešil však vlastnický poměr národních správců k majetkovým podstatám.

Dekretem presidenta republiky čís. 108 ze dne 25. října 1945 o konfiskaci německého majetku nepřátelského a fondch národní obnovy byla zásadně řešena otázka úpravy vlastnických poměrů ke konfiskovanému majetku.

Jest jisto, že zejména národních správců se dotýkají veškeré otázky spojené s přidělovým řízením přímo existenčně, a že proto vítají rozhodnutí vlády, aby převedení tohoto majetku bylo provedeno urychleně a to ve prospěch národních správců, kteří se osvědčili.

Vláda považuje za svou povinnost dokončiti historické dílo osídlení našeho pohraničí českými a slovenskými lidmi, a je si vědoma nutnosti, aby půda, zemědělské usedlosti a živnosti byly převedeny do vlastnictví osidlenců v době co nejkratší. Tento úkol vyvstává do popředí tím více, uvážíme-li, že je dnes v pohraničí již přes 2,100.000 Čechů a Slováků.

Je to cifra, avšak říká nám vše. Mluví o velké práci vlády, osidlovacího úřadu, národních výborů, národních správců a říká nám to hlavní. Vyjadřuje totiž všechny důvody, příčiny a zájmy, aby národním správcům dostalo se uznání převedením majetkových podstat do jejich vlastnictví. Všechny

jiné řeči, tak často rozšiřované, jsou nelogickým výmyslem, ba někdy nebezpečnou zlomyslností.

Národní správci mohou býti klidni, protože zásadně konali svou práci dobře ve prospěch republiky, což často bylo konstatováno i z nejvyšších vládních míst. Bylo pouze 10% špatných nebo nepůsobivých národních správců proti 90% dobrých a způsobilých a můžeme směle říci, že národní správci nám svou prací nejen zachránili, nýbrž i vyrobili nesmírné hodnoty.

Již dnes můžeme říci toto:

Vláda je vedena snahou, aby byla s urychlením vypracována osnova zákona, aby příslušná přidělová nařízení byla projednána a schválena. Lze předpokládat, že do 20. října 1946 bude vyhlášen zákon a příslušná přidělová nařízení, která umožní v první řadě převedení malých majetkových podstat drobných živností, obchodů, rodinných domů a bytových zařízení do vlastnictví osvědčených národních správců a uživatelů.

Při tom bude také přihlíženo k tomu, aby náhrada za přidělený majetek byla určována tak, aby i nezámožní lidé mohli majetek převzít bez přílišného finančního zatížení.

Také obavy v souvislosti s přednostním právem jsou bezpodstatné a způsobilí a osvědčivší se národní správci se nemusí proto zneklidňovat.

Naproti tomu je zřejmé, že na místa těch národních správců, kteří se neosvědčili, budou dosazeni zasloužilí příslušníci národního odboje za svobodu, v první řadě zahraniční vojáci.

Závěrem chci ještě říci, že v tom městě nebo obci, kde nebude skončeno konfiskační řízení, nemůže býti přikročeno k přidělovému řízení a jest proto oprávněný požadavek národních správců, aby vláda určila přesnou lhůtu, v níž musí příslušné národní výbory konfiskační řízení dokončit.

Dva králové.

Z knihy „Řeka“ od Ludmily Hořké.

Hanysek a Antonek jsou na pastvě dva králové. Ale Hanysek je větší král. Má dar řeči po své babičce a dar síly po svém nehodném otci. „Oběselec“ - „oběselec“ - troufaly si kdysi na něho děti. Kolik jich bylo, všichni přišli domů s brekem. A na to stačili s Antonkem sami dva. Ve škole potom ukazovali modřiny. - „To nám udělal Hanysek!“ - „Který?“ - „No, ten - oběselec!“ Pan učitel tu příhodu neznal - tož mu pověděl, že Hanysekův táta se oběsil. - „Tááák je to? - když ještě jednou to ohavné slovo uslyším, dovolím mu, aby vám namastil ještě více.“ Hanysek zůstal ve škole králem. Kdepak učení - to mu nešlo! Čistil tabule, umyvadlo, zašpicoval tužky, a když se dva prali, pomohl slabšímu. „Hanysku - pověz; jak to bylo?“ - ptá se pan učitel. A on podle pravdy vykládá i na sebe - „a

ja sem mu jich potym namycal -!“ Pan učitel by se rád zasmál, ale nemůže ho přece za to pochválit. „Synku - to přece nesmiš!“ - Když každému pořádně „namycal“, ustali i s oběselem. „To synčisko bude celý stary“ - řekl ještě mnozí, ale zmýlili se. „To synčisko“ bylo hodnější, mnohem hodnější nežli ti, co na ně žalovali. Hanysek dovedl s takovou něhou vyhrabávat z jara na louce petrklíče, sázet je do své zahrádky, denně je zalévat a dívat se jako na boží zjevení, když rozkvétaly pupeny. Dovedl se zaposlouchat do šplouchání vlnek i ptačí zpěvu a dovedl udržet v posvátném tajemství vypátrané ptačí hnízdečko v proufoví nad řekou. A s těmi, kdo tomu nechtěli rozumět, nedělal žertů. „Namycaj jim. A když se pak stal i na pastvě králem, bavil své poddané tím nejlepší, co uměl. Měl to po staré kovalce, která byla sestrou babičky kopidolky. - „Eh mi buděte obracaf kozy, povim vam, kerak se stafiček koval zvylekali hasmana.“ - Poddani uznávají, že je nedůstojno, aby

se král honil za kozami a tož - že budou.

Vykládal tedy: „Staříček koval chodil tu do tej vrbiny zbírat suche kolčí na otop. Zima je dluba, a stařenka kovalka - že se to všecko přida a že se při tym zehřeju svoje stare košti. - Enem di, chlopečku, ja ti za to uvařim na večer „žur“ (polévka z kvásku).

Tuž se staříček hodil stary mēch na tragač, přes rameno širku a švrlukall po chodníčku do vrbiny. Stařenka kovalka vyšli za nima až na nalepek a volaju - stary - daj pozor! Nězostavaj tam až do večera, aby ti tam ta stara zaškvara, ten zamostecky co nězaškvaril! - bo je měsíček na novju. Ale oni se enem usmichli a že nēmaju žaden strach - idu přece svojum cestum a dam každemu svaty pokuj! - a žur - žur - ty nēumiš nie jinšeho varif enem žur - pyskovali celum cestum. A jak přijeli do vrbiny, puštili se do roboty. Kolek ku kolku a nž měli plny mēch, bylo už na zefmívce. Měsíček na novju byl, pěkně

Poválečné rozpočty hlavního města Opavy.

Národní výbor schválil ve své schůzi konané 23. 9. 1946 výroční účty za rok 1945 a projednává nyní rozpočet na rok 1947. Hospodaření obcí trpí ještě následky okupace a války, a čím byly vyšší škody, tím větší jsou potíže s rozpočtem.

V revolučním roce 1945 mohly začít národní výbory hospodařiti teprve po ukončení války, tedy asi v měsíci červnu minulého roku. Proto se vztahuje uzávěrka rozpočtu za rok 1945 toliko na dobu od 20. 6. do konce roku, tedy něco více než půl roku.

Rádné příjmy činily v té době okrouhle 12 mil. Kčs a výdaje 18 mil. Kčs, takže schodek jest něco přes 6 mil. Kčs. Rozpočet mimořádný byl značně vyšší než rozpočet řádný, pro usnadnění hospodaření města v této pro ně nejtěžší době. Podle něho činily příjmy 49,385,600 Kčs, v nichž zahrnuta je též pomoc státu, a vydání činila 25,956,815 Kčs.

Na rok 1946 byla stanovena v řádném rozpočtu potřeba částkou 41,559,950 Kčs a úhrada 14,591,225 Kčs a v mimořádném hospodaření potřeba 15,430,000 Kčs a úhrada 3,863,500 Kčs. Zemský národní výbor exp. v Ostravě upravila v řádném rozpočtu potřebu částkou 33,995,950 Kčs a úhradu 16,696 Kčs a v mimořádném rozpočtu potřebu částkou 7,983,000 Kčs a úhradu 1,322,000 Kčs.

Vzhledem k tomu, že hlavní město Opava bylo ze všech měst Čsl. republiky válkou nejvíce postiženo a zničeno, zvyšují se též mimořádné výdaje a sotva bude moci vyjít v tomto roce se sníženým rozpočtem. Vláda Čsl. republiky sama uznala velmi svízelnou peněžní situaci města a projevila ochotu město při jeho znovuvybudování podpořiti.

Zvýšených výdajů města vyžaduje především odklid trosk zničených domů. Tento stál do září 1946 již 32,137,610 Kčs. Okamžitá opatření a neodkladné zachraňovací a zajišťovací práce činí 18,681,862 Kčs, první zálohy na válečné škody 2,610,000 Kčs a sta-

vební obnova válkou zničených nebo velmi poškozených budov, jakož i veřejného a soukromého zařízení 7,039,899 Kčs, kterážto částka bude nahrazena provedením hyp. zápůjček.

Odklizení sutin, jež bude v nejbližší době skončeno, bylo nutno předem a urychleně provést, aby se mohly připravit práce na znovuvýstavbu Opavy a dále, aby se tím zamezilo infekčním nemocem. Všechny tyto uvedené práce vyžadují rovněž zvýšeného personálu úřednického i dělnického, zejména stavebního, který i při vypětí všech jeho sil sotva stačí na zdolání tak veliké agendy a úkolů na něj kladených. Bylo by záhodno, aby se tato doba trvale zvýšené práce též odměnila (jak tomu bylo v 1. světové válce) započtením zvýšené služební doby. Na platy 292 městských úředníků bylo vyplaceno v měsíci září t. r. 907,856 Kčs a pro 450 dělníků v městských službách 1,028,159 Kčs.

Výše uvedené položky rozpočtu se přirozeně postupně sníží, jak pokročí znovuvýstavba tak velmi válkou poškozeného hl. města. Opavy. Finanční stav města k 21. 9. t. r. vykazuje hotovost 1,622,570 Kčs a dluh na běžný účet 15,907,501 Kčs.

Schodkový rozpočet jest důsledek okupace, války a revoluce a s ní souvisejících změn politických a hospodářských, kterým bylo vystaveno i hospodářství obce. Jsme na přechodu od hospodářství liberalistického k socialistickému a jest přirozené, že se tento přechod neobejde bez nutných hospodářských výkyvů.

Jest samozřejmé, že schodek v řádném hospodářství obce nesmí se státi chronickým stejně jako v hospodářství státním, poněvadž by to nemožnó úspěšné provádění našeho dvouletého plánu. Proto musíme všechny síly soustředit na znovuvybudování hl. města Opavy. Všechny složky nár. výboru, všichni zaměstnanci a všechno obyvatelstvo musí s elánem pracovat, aby mohl být dvouletý plán rychle a důsledně uskutečňován.

bylo vidaf - a tu se jim tak cosik zazdalo pod křibem - hleďu, co to - tu zajle. Telky jako šajtek dřeva - a spal. Popadnu zajleca a mig s ním do měcha. Tak, robo, a abys věděla, že něbudě dycky žur - ale tež raz pečeny zajle.

Zavazali mēch a s veselum jeli dom. Tu - něbyli ani v polovici cesty, slyšu kehosik volaf - a z tej strany od řeky - a Jechú Jechúúú! - a Jechú Jechúúú! Tu - hodl sebum zajle v pytlu a ozyva se - ja sem v kovalovym mēchúúú! Na staříčka padla hruza. Odvazuju zaraz pytel a mily zajle hup jim přes hlavu a upaloval k řece. Tam - fik do vody a už ho něbylo. Přišli domod celi zaražení a povědaju to stařence. A oni jim: „Něpravěla sem ti, že maš dař pozur? Přecej ja ty zaškvary všeeke znam! - a hybaj večeřaf!“ Staříček koval zedli dvě misky žuru. Na zlošť, že z tej zajlel pečinky nebylo nic.“

Posluhačstvu se příhoda líbí a už to zní u vrbinu všemi hlasy - a Jechú Jechúúú! - ja sem v kovalovym mēchúúú! - A za chvíli jdou na Ha-

nyska znovu, aby vykládal ještě jednu. Ale Hanysek z něhožnie, zapominá naráz na svou panovnickou hodnost a upaluje k řece. Vidí tam Kryšpínka, který ne a ne dostat svou otep na ramena, jak byla těžká. Ochoťně mu pomáhá, Kryšpínek je rád a slibuje, že mu za to uplete na ryby košík. To Hanysek rád slyší, jejích košíky doma jsou už stejné všeecky beze dna. A tak nese radostně otep s Kryšpínkem. - Takový je Hanysek.

Vládu na pastvisku přijímá teď druhý - Antonek.

„Ja tež umím bajať.“ Posluhačstvo se tváří nedůvěřivě.

„Povědali stařenka kovalka, že do mlyna chodil jeden hasrman na bešedy.“

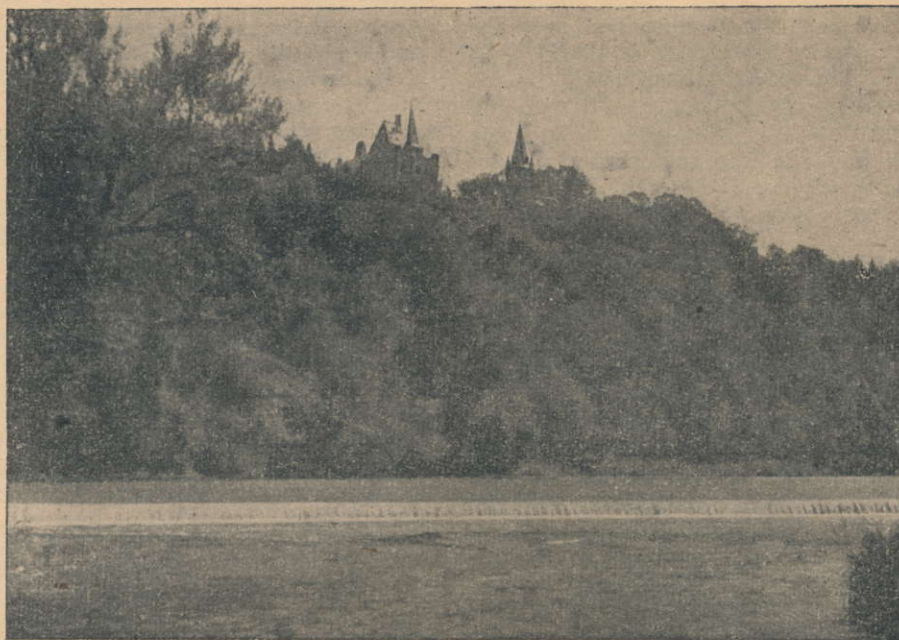
Dycky prošil paní mynarku, eli se može na pecu usušit tabak. Paní mynarka parurazy něpravěli nie, ale jak hasrman všudy načabral vody, po kuchyni i po mlynici, pravěl starček, že budě nejlepší toho pana podemlynskeho se kerak zbavít. Raz ho zavolal ku žundru a praví: bo-

sačku, přidrž mi tu ten tram. Hasrmanek - že přidrží, ale chytry starček - všeecky pět prstuv přibíl mu ku tramu. Ten potom plakal, skakal a prošil, enem aby mu starček ty prsty zas odbíl. Un, že odbije, ale že už ho něchce věc a věc ve mlynici víděl. A ve mlyně se už něukazal. Až raz, byl pan mynař u stavidel a hleď, kdo se to tam šplacha - tu hasrman. Jak uviděl mynařa, volal: Mynary - Mynary - eště tam maš ty kotary? - bo už temu budě rok - a mě eště boli bok! - A pan mynař mu praví: Mam pro tebe zkazani, mam - abys přišel držet tram. A hasrman jak to-slyšel, fik pod stavidla, a všeerazy do mlyna nepřišel.“

I tato bajka se posluhačstvu zamlouvá a aby si jí co nejděle udrželi v paměti, pokřikují jeden na druhého - mynary, mynary - eště tam maš ty kotary? bo už temu budě rok, a mě eště boli bok - -

Toto všeecko poslouchá i řeka a spokojeň si pod vrbinou šepotá: Slyšiš kovalko - slyšiš? - jsi spokojena - vid! - přece to všeecko nezakopali - -

Hradecký zámek.

Hradecký zámek (8 km jižně od Opavy) má mnoho pěkných vlastností příjemného a zajímavého výletního místa. Proto je obyvatelstvem Opavy a jejího okolí často vyhledáván a hojně navštěvován.

Je to především jeho krásná poloha na skalnatém, hustě zalesněném ostrohu, která za příhodného počasí přiláká tisíce výletníků. Zde lze dosyta užítí nerušených osvěžujících procházek, ať již ve vzorně udržovaných sadech poblíž zámku nebo v rozsáhlých zámeckých lesích; odtud z 350 m nadmořské výšky je pěkný výhled do malebných údolí potoku Hradečného a řeky Moravice, a s okolních kopců (Kalvarie, Vilémův vreh) přehlédneme již celou širokou rovinnou Opavska a také Hlučínska.

Obzvláštní přitažlivostí působí pak také významná historická minulost těchto míst. Neboť mnohem dříve než Opava byl Hradec hlavou opavského kraje, tenkrát nazývaného župou Holasovskou, a za dějinného vývoje tohoto území připadla mu několikrát úloha svrchované důležitosti a osudového významu.

Jako nedobytná pohraniční tvrz měl Hradec velký význam vojenský - v r. 1061 marně jej obléhal polský král Boleslav Smělý, jehož vojska zde utrpěla těžkou porážku - a také v ohledu obchodním byl velmi důležitým bodem, protože právě tudy vedla prastará a velmi živá obchodní cesta, spojující kraje moravské s Polskem.

Mimoto byl Hradec také důležitým šlechtickým sídlem. Hradecký zámek vyvolila si k svému pobytu také vdova po českém králi Přemyslu Otakara II., mladá a krásná královna Kunhuta. Zde na Hradci prožívala svou romantickou lásku se smělým a statečným Závišem z Falkenštejna, s nímž se zde dala dokonce tajně oddat. Také potomní knížata Opavska z rodu Přemyslovců měla Hradec svoji rezidenci.

Za proměnlivých osudů hradeckého zámku v následujících dobách vystřídal se mnoho majitelů - až v roce 1779 získává hradecké panství koupí kníže Jan Lichnovský z Voštic, jehož rod projevil opravdu aktivní zájem o věci kultury, zvláště umělecké a literární. Příkladem toho je právě kníže Karel Lichnovský, kterého jeho bohaté nadání hudební přivedlo v blízký styk s dvěma genii W. A. Mozartem a Ludvíkem van Beethovenem, jimž byl tento příznivcem a podporovatelem. Na jeho pozvání navštívil Beet-

hoven dvakrát Hradec. V okolí hradeckého zámku provedl kníže Karel různé změny, dal na př. strhnouti zastaralé opevnění a na získaném místě založil osadu Kozi Hradec. Téhož roku byl však zámek postižen velkým požárem, který značně poškodil zámeckou budovu a velkou zámeckou knihovnu. Za jeho nástupců navštívil Hradec hudební skladatel Franz List. Další držitelé Hradce pečovali o to, aby zlepšili a trvale zabezpečili krásnou polohu zámku. Hradecký zámek je uslechtilá dvoupatrová budova, vystavěná v biedermeierovském slohu s balkonem, neseném sdruženými sloupy a se znakem rodu Lichnovských z Voštic (dva hrozny), v poli trojúhelníkového štítu. Pás menších a větších věží spojených velkou branou, nad níž je znak Lichnovských a Wardenberků, celé to předhradí spálených červených cihel, postavené ve slohu gotickém i se stáji, celý tento komplex byl vybudován teprve v 80tých letech minulého století.

Zámecký park a okolní lesy byly již dříve přístupny co nejširší veřejnosti. Nyní má veřejnost možnost prohlédnouti si také zámecké sbírky.

Nedávno byla ustavena v Hradci-Podolí tak zvaná Společnost slezského Hradce, která si za svůj hlavní úkol vytkla obeznámiti celé slezské pohraničí se starobylostí a slavnou minulostí tohoto slezského klenotu, který v dnešní době nezaujímá ještě takové místo, jaké by mu vzhledem k svému velkému významu patřilo. Společnost přátel slezského Hradce chce upravit všechny cesty v zámeckém parku, jedna má býti pojmenována na stezku Petra Bezruče, chce uvést do pořádku i zámeckou budovu a všechny památky, které pro ponání dávné historie našeho kraje mají velký význam. Zamýšlí dále vydati i propagační knížku, která by seznámila veškerou ostatní československou veřejnost s tímto slezským Karlštejnem a oživil tak turistický ruch v tomto kraji. Hradec má všechny předpoklady pro to, aby se stal střediskem, a dostaveníčkem všech těch, kteří milují krásnou přírodu a chtějí by zároveň poznati místa, kterými kráčela slezská historie. Právě k životu uvedená společnost nesmí se proto přehlížeti a bylo by jistě jen slezskému pohraničí prospěšné, kdyby se do této akce zapojili všichni ti, kterým blaho naší slezské vlasti leží nejmíce na srdci.

Z kulturního života v Opavě.

Slezské publikace do našich knihoven.

Slezsko, český stát a česká kultura
Cyklus přednášek pořádaných Masarykovou universitou v Brně. Pořádání přednášek na Masarykově universitě v Brně svědčí o zvýšeném zájmu o Slezsko. Dějinný výsek Slezska, historie jeho literatury, umění, hudby, stať o Bezručovi a Křížkovském a vysvětlení právního začlenění do země českých tvoří jednotlivý celek, který jistě splní svůj účel. Vydala Matice opavská v Opavě r. 1946, jako první svazek Slezské knihovny.

Naše země, náš lid

Tato publikace tvoří doplněk k prvnímu svazku Slezské knihovny. Obsahuje stať o Hlubčicku, Ratibořsku a Kozelsku a přispívá k ospravedlnění našeho nároku na tyto odloučené části Slezska. Jako 2. svazek Slezské knihovny vydala Matice opavská.

Jan Ratibořský: Češi na Ratibořsku a Hlubčicku

Autor se vědecky zabývá národ- zemí za Opaví, konstatuje její nespravedlivé odříznutí od českého Slezska, popisuje tamní náboženské, politické, sociální a hospodářské poměry a stanoví české jazykové poměry. R. 1946 vydal Orbis.

Leop. Peřich: Slezsko

Autor se vědecky zabývá národnostním vývojem ve Slezsku. Vychází od doby nejstarší, přes dobu staroslovanskou, německou kolonizaci, středověké vlivy české a polské, pruskou germanizaci, národní probuzení až po dobu nejnovější. V tomto díle je také zachycen nynější poměr k sousedům. Resumé ruské, anglické a francouzské. R. 1945 vydal Vyšehrad.

Ludmila Hořká: Řeka

„Řeka“ je volným pokračováním prvního dílu knihy vzpomínek s názvem „Doma“. Ludmila Hořká zde živě a poutavě vypráví o - „koutečku posvěcené země, kde je tak pěkně, šumí tam stromy, pod nimi si šepťá řeka, všechno pěkně pomoravsky, ponašemu, lidé však tam trpí na oční mlhu“. Autorka dodává, „že je třeba se za ně hodně modlit, aby neoslepli a prohlédli“. Neukazuje nám Hořká jedinou cestu k pochopení a vyřešení hluchinského problému? Středem vyprávění Ludmily Hořké je řeka Opavice, život v dědkách kolem ní a příběh chudé Rozálky a její dcery Marjany, vedle mnoha bez lit. příkras a rafinovanosti kreslených postavček. - Ilustrace kreslil Jar. Višo. Vydalo na jaře 1946 nakladatelství Vyšehrad v Praze. Cena brož. 72 Kčs.

Z kanceláře Slezského národního divadla v Opavě.

Po zahájení nové divadelní sezony

„Maryšou“ od bratří Mrštíků a Dvořákovou operou „Jakobín“, jejich úspěchy slibně uvedly vedení divadla i jeho nové členstvo, prokázala také Nedbalova opereta „Vinobraní“ svoji schopnost uspokojit požadavky našeho náročného obecnstva. Opera chystá jako nejbližší novinku Verdiovu „Traviatu“, dílo věčně svěží, které je podstatnou součástí repertoaru každého operního divadla. Současně se studuje nesmrtelné „Tajemství“, jedna z nejkrásnějších a nejčistších oper našeho velkého mistra Bedřicha Smetany. Pak přijde na řadu Bizetova „Carmen“. Vedení divadla vzalo si za úkol, provádět v Opavě střídavě díla domácí s vynikající produkcí světovou. Činohra seznámí opavské návštěvníky divadla s prací jhoslovanského dramatika Seneshece „Neobyčejný člověk“, načež ku dni národního svátku 28. října přijde na řadu hra ze slezského prostředí „Stariček Holuše“ od Sokola-Tůmy, hra zachycující věrně, dokumentárně, boj o českost v pohraničí Slezska, z konce minulého století. Rázovité postavy, z nichž některé vzaty ze skutečného života a zachyceny vzácným znalcem místních poměrů Frant. Sokolou-Tůmou, jsou svěřeny předním umělcům našeho činoherního souboru, k nimž přizván ještě zasloužilý český herec Karel Rint, který pohostlny vytvoří titulní úlohu starého Holuši.

Opavské hudební středky.

Společnost Petra Bezruče v Opavě spolu se Společností Pavla Křížkovského v Opavě zahájily úspěšně kulturní poprázdňinový život opavský, založením t. zv. opavských hudebních středků, které budou pořádány pravidelně každou druhou středu v měsíci. První hudební středa byla pořádána 11. září t. r. v zasedací síni Obchodní a živnostenské komory v Opavě v rámci oslav 79. narozenin Petra Bezruče. Lesku večera dodala přítomnost vzácných hostů - předsedy Společnosti Petra Bezruče spisovatele Vojtěcha Martinka, hudebního skladatele Josefa Cisaře z Pardubic a ředitele hudební školy v Ostravě Františka M. Hradla.

II. hudební středa byla pořádána 9. října t. r. s názvem Leoš Janáček a slezská lidová poesie. Úvodní slovo přednesl docent Masarykovy university v Brně a předseda Společnosti Pavla Křížkovského v Opavě dr. Jan Racek na thema Janáčkovy lašství a Morava.

Preplněný sál svědčil o kulturních zájmech opavského obyvatelstva.

Předprodej vstupenek v kanceláři Matice opavské v Opavě, Rybí trh 9, tel. 167. Necht se zde přihlásit všichni zájemci o opavské hudební středky, aby jim mohly být zaslány pozvánky. Hudební středky plakátovány nebudou. VL.

Programy opavských kin.

Kino Svoboda uvádí od 18. 10. v následujícím pořadí tyto filmy: České filmové drama „Bílá nemoc“; anglický špionážní film „Bedrufik Smith“; „Průlom“, první český film po osvobození; ruský film „Nasredin v Buchaře“; amer. film „Potulný jezdec“; „Rossana“, angl.; veselohru starých dob dle povídky Zikmunda Vintra „Nezbedný bakalář“, český velkofilm Otakara Vávry. Dále se připravuje „Hrabě Monte Christo“ a „Zloděj z Bagdadu“, kouzelná povídka z „Tisíc a jedné noci“.

V kině Odboj poběží od 18. 10. tyto filmy: Sovětský film podle románu Julia Vernea „Patnáctiletý kapitán“; anglický film „Stalo se jedné neděle“; franc. film „Člověk bestie“, zfilmovaný román Emila Zoly; anglický film „2000 žen“, popisující dobrodružství Angličanek v internačním táboře; český film „Batalion“; román největšího z pierotů „Děti ráje“, franc. film I. díl; český film „Veselá bída“; „Děti ráje“ II. díl; švédský film „Silnější než pomsta“.

Městské museum v Opavě.

Městské museum přesídlo z třídy Rudé armády na Tyršovu ul. č. 1. Přesídlení do nově upravených místností bylo umožněno neobvyklou podporou a pomocí Národního výboru stat. města Opavy. V budově jest umístěna v rozměrech, jaké dovolují technické možnosti v místě, musejní knihovna a studovna. Odborné a vědecké svazky, jež knihovna obsahuje, jsou otevřeny veřejnosti. Přírodovědecké spisky a sbírky se nacházejí v Zápalově ul. č. 7. Příští činnost musea bude řada výstavek, již bude probrán musejní materiál.

Památník na Ostré Hůrce bude obnoven.

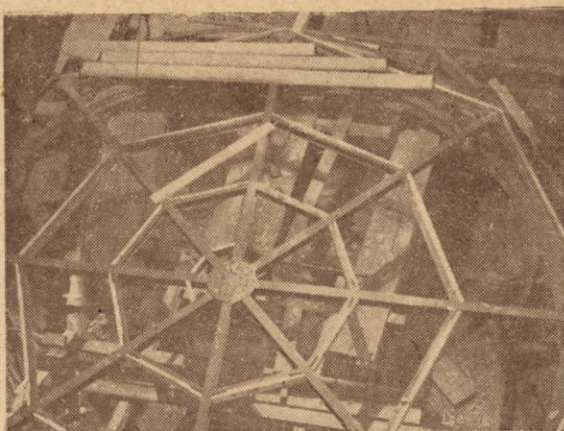
Po rozhlasovém projevu spisovatele V. Martinka rozběhla se akce o obnovení památníku na Ostré Hůrce naplno.

V neděli 13. října byla svolána schůze zástupců okresních a místních národních výborů z expositury Slezska, kde došlo k ustavení užšího přípravného výboru. Předsednictvo výboru vyzývá všechny dobré Slezany k podpoře a prosí o pomoc při znovuvýstavbě památníku na Ostré Hůrce - poutního místa všech Slezanů.

Věstník hlavního města Opavy vychází jednou měsíčně. Vydavatel a majitel NV hl. města Opavy. Odpovědný redaktor Mr. Volný. Redakce a administrace Opava, Lepařova 3, tel. 21, 89, 130, 132-41. Tisk: knihtiskárna České Opavsko. Účast na pošt. novin. službě povolena výnosem ředitelství pošt, čj. IA 2370 0 58089 46 ze dne 12. října 1946. Dohledací úřad Opava 4.

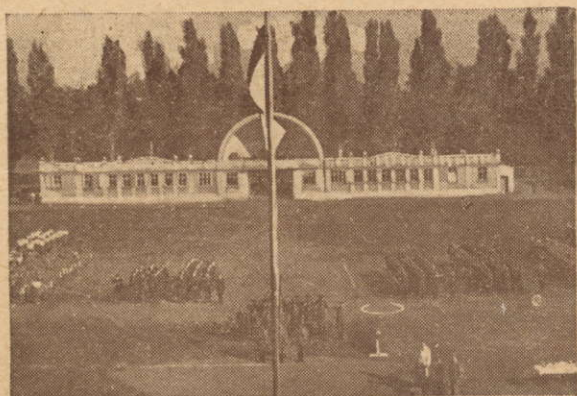
Úzkokolejné tratě protínají zbořeniska Opavy.
(Na obr. odklízovací práce na Krnovské ulici).

Točna - ocelová konstrukce vítkovických železáren na umístění nového otočného jeviště Slezského nár. divadla.

Slezské národní divadlo zahájilo novou divadelní sezonu „Maryšou“ bratří Mrštíků a Dvořákovou operou „Jakobín“. Vlevo: Josef Pospíšil v roli sedláka Lízala. Uprostřed: K. Berman v roli hraběcího purkrabího K. Kügler jako učitel Benda. Vpravo: závěrečná scéna z „Jakobína“. Pár Těrinka - Libuše Bláhová a Jiří - Belo Turba.

Z Tyršových her v Opavě:
vztyčení vlajky na sokolském stadioně.

Zničená městská tržnice v Opavě.
Snímky z uměl. atel. J. Zettel a amat. foto Jar. Štencel